

Hämeen liitto

Ote: Maakuntahallitus 09.05.2016 § 73 Lausunto hallituksen esityksestä liikennekaareksi

73 § Lausunto hallituksen esityksestä liikennekaareksi 1

73 § Lausunto hallituksen esityksestä liikennekaareksi

HL/84/03.11.03/2016

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää 18.4.2016 päivätyllä kirjeellä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle liikennekaareksi sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 2017. Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 23.5.2016. Esitysluonnos on saatavilla ministeriön verkkosivuilla osoitteessa:

<http://www.lvm.fi/lvm-site62-mahti-portlet/download?did=200477>

Lausuntopyynnössä kuvataan hanketta seuraavasti:

"Liikennekaari on osa hallituksen kärkihanketta, jolla toteutetaan hallitusohjelman kärkihankkeita digitaalisen kasvuympäristön rakentamiseksi sekä säädösten sujuvoittamiseksi. Tavoitteena on luoda edellytykset uuden teknologian, digitalisaation ja uusien liiketoimintamallien käyttöönotolle liikennesektorilla. Tätä kautta voitaisiin saavuttaa entistä paremmin käyttäjien tarpeisiin vastaavia liikennepalveluita ja mahdollistaa uutta liiketoimintaa sektorilla.

Liikennekaari yhdistäisi ja uudistaisi henkilö- ja tavaraliikennettä koskevat säännökset. Liikennekaarella ehdotetaan avattavaksi liikkumispalveluja koskevat olennaiset tiedot ja säädettäväksi lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuudesta. Näin liikenteen palvelut olisivat mahdollisimman hyvin kaikkien tavoitettavissa ja myös tarkoituksenmukaisella tavalla yhdisteltävissä.

Esityksellä muutettaisiin nykytilaa, jossa liikenteen markkinat ovat vahvasti säännellyt ja julkisin toimin ohjatut. Samalla edistettäisiin liikennepalveluiden syntymistä asiakaslähtöisesti, markkinaehtoisesti ja terveen kilpailun pohjalta. Liikennepalvelujen ostot ja muu julkinen tuki liikennejärjestelmälle ovat valtion- ja kuntataloudessa merkittävä menoerä. Kun palveluja voitaisiin tarjota, yhdistellä ja käyttää monipuolisemmin ja tehokkaammin, voitaisiin saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä. Esitys tukee hallitusohjelman tavoitteita kuntien kustannusten karsimisesta sekä kilpailukyvyyn vahvistamisesta elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla."

Tavara- ja henkilöliikenteessä mukaan lukien taksiliikenteessä esityksen tavoitteena on sääntelyn keventäminen ja sääntelyn yhdenmukaistaminen. Suurimpia muutoksia esitetään nykyiseen taksijärjestelmään ja taksiliikenteeseen: kiintiö-, asemapaikka- ja enimmäishintasääntelystä luovuttaisiin, autokohtainen taksilupa muutettaisiin toimijakohtaiseksi taksiliikenneluvaksi ja taksiluvan saamisedellytyksiä kevennettäisiin.

Linja-auto- ja kuorma-autoliikenteen ammattimaisissa henkilö- ja tavarakuuljetuksissa esitetään osin luvanvaraisuuden poistamista, osin lupavaatimusten keventämistä karsimalla sellaisia kansallisesti asetettuja lisävaatimuksia toiminnassa, joka on EU-lainsäädännön piirissä.

Esityksen mukaan luovuttaisiin reittiliikenne- ja kutsuliikenneluvista. Tavaraliikenteessä luovuttaisiin luvanvaraisuudesta pakettiautoilla tapahtuvissa

kuljetuksissa, kun kokonaismassaraja lupavaatimukselle nostettaisiin 2 tonnista 3,5 tonniin.

Joukkoliikenteen palvelutasosta säädetään EU:n palvelusopimusasetuksessa. Joukkoliikennelain mukaisesta kansallisesta reittiliikennelupamenettelystä esitetään luovuttavaksi. Silloin kun toimivaltainen viranomainen näkisi tarpeelliseksi täydentää markkinaehtoisen liikenteen palveluntarjontaa, sillä olisi käytössä EU:n palvelusopimusasetuksen mukaiset menettelyt. Toimivaltainen viranomainen voisi jatkossakin turvata hankkimansa liikenteen tarjonnan asettamalla palvelusopimusasetuksen mukaisen yksinoikeuden erillisellä hallintopäätöksellä. Liikennekaareissa säädettäisiin, että päätöksen tehosteeksi voitaisiin asettaa uhkasakko.

Toimijoita ja muita lausunnonantajia pyydetään erityisesti kiinnittämään huomiota omaa toimintaansa koskeviin ehdotuksiin ja niiden vaikutusarvioihin.

Asian on valmistellut suunnittelujohtaja Heikki Pusa, puh. 0500 483 642.

Esitys

Mkj: Maakuntahallitus päättää antaa liikenne- ja viestintäministeriölle seuraavan lausunnon:

Liikenteessä on merkittävää markkina- ja tehostamispotentiaalia. Nykytilanteessa oman auton käyttöaste on alle viisi prosenttia, henkilöautojen keskiukuormo vain noin 1,3 henkilöä ja liikenneverkon käyttöaste on - pääkaupunkiseudun ruuhkahuippuja lukuun ottamatta - myös varsin alhainen. Myös raideverkon keskimääräinen käyttöaste on noin 35 %:n tasossa.

Maassa, jossa liikenneverkko on laaja ja liikennevirrat ovat suhteellisen ohuita, on tärkeätä löytää keinoja ja toimintamutoja, joilla voidaan hyödyntää olemassa olevaa liikenneverkkoa nykyistä tehokkaammin.

Liikkumis- ja kuljetuspalvelujen kehittämisessä tärkeätä on luoda edellytyksiä toimiville ja hyvin saavutettaville matkaketjuille, jotka mahdollistavat eri kulkumuotojen yhdistelyn matkoilla. Tämä koskee niin henkilökuljetuksia kuin myös elinkeinoelämän kuljetuksiakin. Hämeen liitto kannattaa esityksen linjausta siitä, että liikkumispalveluiden kannalta olennaisten tietojen saatavuutta ja tietojen yhteensopivuutta ja -toimivuutta vahvistetaan. Lippu- ja maksujärjestelmien kehittäminen kohti yhteentoimivuutta on välttämätön edellytys matkaketjujen toimivuudelle.

Esityksessä ehdotetaan, että tie- ja raideliikenteen henkilökuljetuspalvelun tarjoajan, välityspalvelun tarjoajan sekä näiden puolesta lippu- ja maksujärjestelmästä vastaavan toimijan on avattava muille liikkumispalvelujen tarjoajille ja yhdistämispalvelun tarjoajille pääsy lippu- ja maksujärjestelmänsä myyntirajapintaan. Velvoite mahdollistaisi ehjien matkaketjujen rakentamisen ja on siksi lähtökohtaisesti kannatettava.

Julkisin varoin rahoitettuun liikenteeseen kuuluvat valtion, kuntien ja Kelan maksamat kuljetukset. Julkisesti tuotettujen henkilöliikennepalveluiden suunnittelu, hankinta ja rahoitus ovat hajaantuneet monelle eri viranomaistaholle. Näihin tahoihin kuuluvat ministeriöt, ELY-keskukset, kuntien eri toimialat sekä Kela.

Valtion ja kuntien eri toimialat sekä Kela käyttävät vuosittain yhteensä noin miljardi euroa julkisesti hankittuihin tai korvattuihin henkilökuljetuksiin. Julkisesti hankittujen henkilökuljetusten kustannukset ovat kasvaneet noin 10 prosentin vuosivauhtia. Kustannusten kasvua selittävät muun muassa terveystalouden keskittämistä aiheutunut matkojen pidentyminen sekä laitoshoidon purkamisesta aiheutunut kuljetusten lisääntyminen. Joukkoliikenteen vähentyminen on lisäksi haja-asutusalueilla lisännyt erilliskuljetusten tarvetta ja määrää.

Sääntelyn keventäminen ja yhdenmukaistaminen sekä toimintojen hallittu avaaminen kilpailulle on lähtökohtaisesti kannatettavaa. Suomi on isoja kaupunkiseutuja lukuun ottamatta pääosin harvaan asuttu maa, jossa etäisyydet ovat paikoin varsin pitkiä. Markkinaehtoisten henkilö- ja joukkoliikennepalvelujen tuottamisen edellytykset vaihtelevat suuresti maan eri osissa ja myös maakuntien sisällä. On tärkeätä, että siellä missä markkinaehtoiset liikennepalvelut eivät kykene turvaamaan arkipäivän välttämättömiä liikennepalveluja, ne voidaan järjestää julkisen hallinnon ohjauksessa ja resurssoina.

Liikennekaaren tavoitteena on luoda edellytykset uuden teknologian, digitalisaation ja uusien liiketoimintamallien käyttöönotolle liikennesektorilla. Suomen kasvukäytävällä (Helsingistä Tampereen vaikutuspiiriin ulottuva alue) tähän varaudutaan jo. Kasvukäytävä on volyyminsa, nauhamaisen rakenteensa ja kehittyneen yhteistyömallinsa vuoksi Liikennelabra 2.0-kehittämistyön laajin ja tärkein MaaS-kokeilualusta. Suomen kasvukäytävä toimii jatkossa yhä vahvemmin yhteistyöalustana myös Tallinnan ja Merenkurkun suuntiin.

TEM on 4.3.2016 hyväksynyt Suomen kasvukäytävän valtion ja kaupunkiseutujen väliseen kasvusopimusmenettelyyn. Kasvukäytävä-sopimuksen avulla toteutetaan ja pilotoidaan käytännössä mm. Liikennekaari-hankkeen MaaS-periaatetta. Suomen kasvukäytävän kasvukäytävä-sopimukseen sisältyy hankekokonaisuus, jossa saavutettavuutta parannetaan monin tavoin älyliikenteen ja ovelta ovelle -palveluiden avulla. Asemanseutuja, kumipyöräliikenteen matkaketjuja ja lentoasemia vahvistetaan digitaalisten liikkumispalveluiden kehitysalustoina. Tietovarantoja ja tietopalvelurajapintoja avataan, ja kasvukäytävän laajuista dataperustaa kehitetään myös kasvukäytävä-sopimuksen ulkopuolella, tiiviissä yhteistyössä mm. Tekesin ja LVM:n kanssa.

Päätös Maakuntahallitus päätti antaa liikenne- ja viestintäministeriölle esityksen mukaisen lausunnon.

Jakelu kirjaamo@lvm.fi sekä liikennekaari@lvm.fi.